

Designed by street artist 'Fotizontas'

The Street Art Project | Συνέντευξη με τον 'aLoNe98'

Άπτιλο, 'Old School Graffiti Meeting Festival', Αλιμος, 2018

Στο πλαίσιο συνεντεύξεων με καλλιτέχνες της Street Art του 'The Street Art Project' που σκοπό έχει την ανάδειξη όχι μόνο των έργων της Street Art σε αντιδιαστολή με το 'Graffiti' και την κουλτούρα της συνθηματογραφίας, αλλά και ολόκληρου του κοινωνικού κινήματος και θεώρησης περί μη βίας και ειρήνης μέσω της Τέχνης και δη της Ζωγραφικής –

Δημόσιας Τοιχογραφίας, πραγματοποιήσαμε άτυπη συνέντευξη με τον street artist ‘[Alone98](#)’¹ εντός της Exit Gallery.

Ο Παναγιώτης Καργάκος ‘aLoNe 98’ γεννήθηκε το 1983 στην Αθήνα, μεγάλωσε στην Άμφισσα Φωκίδος, ενώ πλέον είναι κάτοικος Πειραιά. Είναι απόφοιτος του τμήματος Η/Υ Συστημάτων του ΤΕΙ Πειραιά και παράλληλα απόφοιτος του τμήματος γραφιστικής του ΙΕΚ Νίκαιας. Ασχολείται με το graffiti και με τη street art από το 1998, στην ηλικία των δεκατεσσάρων, με την υπογραφή που διατηρεί μέχρι και σήμερα. Παράλληλα έχει πραγματοποιήσει τρεις εκθέσεις, εκ των οποίων οι δύο στην Άμφισσα και η μία στο Πολιτιστικό κέντρο «Μελίνας Μερκούρη» στον Κορυδαλλό.

Έχει λάβει μέρος σε πανελλαδικά και διεθνή φεστιβάλ graffiti, μεταξύ των οποίων: ‘Full Color’², ‘Just writing my name’³, ‘Color your life’⁴, ‘Meeting of styles’⁵, ‘Old school graffiti meeting festival’⁶. Υπήρξε διοργανωτής σε τρία πανελλαδικά φεστιβάλ: το ‘Street wave’ (Άμφισσα), το ‘Pray to spray’ (Ιλιον) το ‘Street culture’ (Νίκαια-‘Allou fun park’) και συμμετείχε σε ομαδικές εκθέσεις στη Γαλλία, τη Λιθουανία και στις ΗΠΑ, στέλνοντας έργα που εκφράζουν τη στάση του ενάντια στο ρατσισμό, τη βία, τον πόλεμο και γενικότερα παίρνοντας θέση με την τέχνη του για τα δρώμενα της εποχής.

Ένα από τα σημαντικότερα έργα του είναι το παιδικό επισκεπτήριο στις φυλακές Μαλανδρινού καθώς και ο Παρθενώνας στο προαύλιο της πτέρυγας Θ των κρατουμένων και για αυτόν τον λόγο αποφασίσαμε να του κάνουμε πρόταση για μία άτυπη συνέντευξη (2/03/2019).

Η Αθηναϊκή street art σκηνή για την περίοδο 2017 - 2021 έχει καταγραφεί φωτογραφικά και γραφολογικά από το ‘The Street Art Project’⁷. Πολλοί καλλιτέχνες και μεταξύ αυτών, καλλιτέχνες που «βάφουν» από το έτος 2000 με ιστορικά έργα που κόσμησαν την πόλη και χώρους ήδη υποβαθμισμένους, εντάσσονται στην τυπολογία μας. Πρόκειται για

¹ https://www.instagram.com/al_one_98/?hl=el, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

² https://www.athensvoice.gr/life/urban-culture/city-vibes/130354_full-color-festival-iii, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

³ https://www.facebook.com/jwmnevents/about/?ref=page_internal, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

⁴ <https://www.culturenow.gr/festibal-color-your-life/>, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

⁵ <https://meetingofstyles.com/tag/greece/>, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

⁶ <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/elliniko-oldschooll-graffiti-ehei-diko-toy-festibal>, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

⁷ <https://e-keme.gr/street-art-graphology-%cf%84%ce%bf-%cf%80%cf%81%cf%8c%cf%83%cf%89%cf%80%ce%bf-%cf%84%ce%bf%cf%85-%cf%84%ce%bf%ce%af%cf%87%cf%85-%ce%af%cf%87%ce%bd%ce%b7-%ce%b3%cf%81%ce%b1%cf%86%ce%bf%ce%bb/>, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

καλλιτέχνες που έχουν χαρακτηριστεί για την «πρωτογενή παρέκκλιση»⁸ τους και έχουν ξεχωρίσει για την προσαρμογή τους στο κοινωνικό σύστημα⁹ μεγαλώνοντας και μεταπηδώντας στη street κουλτούρα με έναν ευρύτερο τρόπο και όχι τόσο κλειστό όσο το rap/hip hop (εννοώντας, συνδυαστικά με τη Μουσική)¹⁰. Πρόκειται για καλλιτέχνες με ιδιαίτερες αναφορές εν εξελίξει/ συνεχεία σε μεγάλους Ζωγράφους του 20ου αι. Εξάλλου, η θεωρία της ετικέτας και ο αποδιοπομπαίος τράγος πάντα θα βρίσκει αντίκρισμα στα δίπολα μιας κοινωνικής πραγματικότητας που επιμένει με αυτόν τον τρόπο να κατασκευάζεται ακόμη και σήμερα και να διαχέεται, κυρίως, μέσω των Μ.Μ.Ε¹¹.

Από αριστερά: Κατερίνα Γόγγο, Ρυθμοί του Δρόμου - BUMS, Εξάρχεια, 2019

Από δεξιά: Για την τέχνη του 'Graffiti', Έκθεση Exit Gallery, Μοναστηράκι, 2019

⁸ Lemert E. M., Lemert C. C., *Crime and Deviance: Essays and Innovations of Edwin M. Lemert*, Michael Frederick Winter, 2000, pp. 275.

⁹ Μαγκλάρας Βασίλης, *Αξίες, Δράση, Μέθοδος στο νεανικό έργο του Talcott Parsons*, Αθήνα, Παπαζήση, 2017.

¹⁰ <https://e-keme.gr/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%ae-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%b4%cf%81%ce%bf%ce%bc%ce%ae-%cf%84%ce%b7%cf%82-street-art-%ce%b1%ce%84-%ce%bc%ce%ad%cf%81%ce%bf%cf%82-%cf%86/>, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

¹¹ Λαμπροπούλου Ε., *Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Η περίπτωση της βίας και της εγκληματικότητας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1999.

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

Όπως αναφέρεται από την Γραφολόγο και Διδάκτωρ κα Ευδοξία Φασούλα, επιστημονική συνεργάτιδα του Project, «Η γνώση των γραφοκινητικών φαινομένων, που συνδέονται με τους εξωγενείς / περιβαλλοντικούς παράγοντες καθώς και με τους ενδογενείς κατά την παραγωγή των επιτοίχιων εγγραφών, βοηθά στην κατανόηση του τρόπου αντίδρασης του υποκειμένου στην ασυνήθη συνθήκη χάραξης. Ταυτοχρόνως, παραμένει γεγονός, ότι ανεξάρτητα και παρά την παρουσία των εν λόγω επιδραστικών παραγόντων, επιβιώνει ένας πυρήνας γραφολογικών χαρακτηριστικών με ιδιαίτερη ταυτοποιητική / εξατομικευτική αξία. Τα χαρακτηριστικά αυτά εντοπίζονται ιδίως¹²:

- Στον τρόπο διαχείρισης του γραφικού πεδίου και ιδίως στον βαθμό ανάπτυξης μέσα σε αυτόν και τη γραφική συμπεριφορά με βάση τον συμβολισμό του¹³ και τους λεγόμενους «παγκόσμιους νόμους της γραφής» με έμφαση στον εντονότερο αυθορμητισμό στο ληκτικό τμήμα της χάραξης¹⁴.
- Στην αναλογία καμπύλης – γωνίας¹⁵.
- Στην επαναλαμβανόμενη εμφάνιση μοτίβων, σχημάτων ή υφολογικών ιδιαιτεροτήτων κατά τη χάραξη. Στην προτίμηση σε συγκεκριμένο γραφικό μέσο¹⁶ ή / και σε συγκεκριμένα χρώματα.

¹² https://e-keme.gr/wp-content/uploads/STREET-ART-GRAPHOLOGY_%CE%99.pdf, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

Φασούλα Ε.Ζ., *Urban Graphemes* [Αυτοσχεδιασμοί], Αθήνα, Περισπωμένη, 2018, σελ. 25 επ. πλείστα παραδείγματα. Επίσης Fasoula E.Z., 'Muri Ateniesi: Un Percorso Grafologico' σε *Attualità Grafologica*, n.121, 2012, σελ. 91 - 97.

¹³ Εν προκειμένω έχουν ιδιαίτερη διαγνωστική αξία θεμελιώδεις διαγνωστικές αρχές της αναλυτικής γραφολογίας που αφορούν ιδίως τον συμβολισμό του χώρου (αριστερά – δεξιά, πάνω – κάτω) κατά τη σημαντική διδασκαλία του Pulver M., *Symbolik der Handschrift (new ed.)*, Kindler, 1972.

¹⁴ Solange P., *Les lois de l'écriture*, 1927.

¹⁵ Βασικές γραφικές κινήσεις (και εν γένει μυϊκές κινήσεις) είναι:

α) η κάμψη (για τη χάραξη μίας καθοδικής γραφικής κίνησης τα τρία δάκτυλα, αντίχειρας, δείκτης, μέσος, κάμπτονται) και

β) η έκταση (για τη χάραξη μίας ανοδικής γραφικής κίνησης τα ως άνω δάκτυλα εκτείνονται). Στην κάμψη, νευροφυσιολογικά, ο μυς χαλαρώνει και η γραφική κίνηση είναι ρέουσα.

Αντίθετα στην έκταση, ο μυς τεντώνει και η γραφική κίνηση είναι τεταμένη. Κατά τον τρόπο αυτό καταδεικνύει και μία προσωπικότητα χαλαρή, εύπλαστη και προσαρμοστική στο περιβάλλον. Αντιθέτως μία γωνιώδης γραφή, η οποία παράγεται με συχνή έκταση του χεριού, υποδηλώνει μία προσωπικότητα που ενεργεί σε σταθερή βάση με υπερένταση, συχνό αυτοέλεγχο και είναι λιγότερο αυθόρμητη και χαλαρή. Το δίπολο «καμπύλη – γωνία» είναι θεμελιώδους σημασίας για τη γραφολογική ανάλυση ψυχοδιαγνωστικού τύπου, καθώς καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο το άτομο αντιδρά στα ερεθίσματα του γραφικού περιβάλλοντος (κυρίως στο γραφικό ερέθισμα που προκαλεί ο έντοπος ή νοητός οριζόντιος γραφικός στίχος) και κατ' επέκταση σε κάθε εξωτερικό / εσωτερικό ερέθισμα αλλά και τον τρόπο με τον οποίο εν γένει δρα και κινείται στο περιβάλλον.

Βλ. ιδίως Palaferrri N., 1997, σελ. 56.

¹⁶ Βλ. π.χ. την προτίμηση του street artist 'Υiakou' στο κάρβουνο για τον σχεδιασμό των περιγραμμάτων,

Κωνσταντίνου Κ. Μ. / Φασούλα Ε.Ζ., «The Street Art Project. Οι σκισσοφρενείς του Αλίμου», Ιούνιος 2018, <http://www.crimetimes.gr>.

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

- Στο γραφικό ρυθμό, ιδίως σε λεπτομέρειες αυτού, που παραμένουν σταθερές, ανεξαρτήτως της ιδιαίτερης συνθήκης χάραξης (π.χ. ταχείες γραμμές στα γεμίματα).
- Στα υπολειμματικά της αριστεροχειρίας γραφικά χαρακτηριστικά, όπως ιδίως η αντίστροφη (σε σχέση με τη δεξιόχειρη χάραξη) φορά της γραφικής κίνησης και η έκταση προς τα αριστερά”.

Άτιτλο, Metaxourgeio Color Festival, Κεραμικός - Μεταξουργείο, 2018

Βάσει του γραφολογικού «φυγόκεντρου» πορτραίτου των έργων του ‘aLoNe98’ (τεχνοτροπία) που διατυπώθηκε από το Project και που αξίζει επανάληψης στο παρόν κείμενο:

«Μια διαρκής εγρήγορση, μία ανησυχία, μία συνεχής, εγγενής ανάγκη ν’ αφουγκραστεί τις δονήσεις, τα μηνύματα, τις τάσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος. Το μαρτυρά η ρυθμική ανομοιογένεια της κλίσης στον άξονα των γραμμάτων της επιτοίχιας γραφής (εκεί αλλάζει και συνολικά το ύφος της χάραξης από τοίχο σε τοίχο) και υπογραφής του αλλά και στις διπλότυπες μορφολογικές απεικονίσεις. Ένα είδος ρυθμικότατης δημιουργικής αμφιθυμίας. Μοιάζει με διαρκή πάλη διαχείρισης των ερεθισμάτων, μια διελκυστίδα συναισθήματος, διανοητικής επεξεργασίας του και τρόπου αντίδρασης. Χωρίς ωστόσο διακοπές. Πρόκειται για ένα συνεχές, όπου το intro (λήψη μηνύματος) και το outro (αντίδραση στο μήνυμα) αλληλοπεριχωρούνται.

Η διανοητική επεξεργασία επικεντρώνεται στον κοινωνικό τομέα και μετουσιώνεται σ' έναν μεστό κοινωνικό προβληματισμό ως σήμα κατατεθέν ζωής (πρβλ. έμφαση στην ανάπτυξη της μεσαίας γραφικής ζώνης με παράλληλη παρουσία επαναστροφικών χαράξεων, ενδεικτικών της εν λόγω επεξεργασίας). Μάλιστα εμπλουτίζεται από κάποια φυσική φιλομάθεια και open mind προσέγγιση και ικανότητα προσαρμογής (κυριαρχία της καμπύλης και των οβάλ με εσωτερικό φάρδος).

Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σε συνδυασμό με την ευπροσάρμοστη στο διαθέσιμο γραφικό περιβάλλον χάραξη εξασφαλίζουν και καταδεικνύουν διάθεση συνεργασίας και ένα καλό επίπεδο οργανωτικότητας. Η τελευταία ενισχύεται από την καθαρότητα της φόρμας, η οποία ωστόσο δεν εξαντλείται στο σχήμα της αλλά η διαχείριση του χρώματος είναι τέτοια, ώστε να εκπέμπει προς τον θεατή ελκυστικό βάθος.

Κρυφές ιδιοσυγκρασιακές αιχμές εντοπίζονται στην αιχμηρότητα των αποληκτικών γραμμών, ενδεικτικές της διατήρησης, παρά την προσαρμοστικότητα, ενός προσωπικού, κριτικού βλέμματος αλλά και μια κάποια ιδιοτροπία ταπεραμέντου. Συνιστούν ταυτόχρονα και σημεία εσωτερικευμένου άγχους, ένα κάποιο νευρώδες πείσμα κάτω από εμπεδωμένους μηχανισμούς άμυνας (βλ. «τετραγωνοποιημένα» οβάλ στην πεζή γραφή, παραλληλία των αξόνων και στενότητα των χαρακτήρων στη κεφαλαιογράμματα γραφή)¹⁷.

Μαζί με Spant Άτιτλο, Πειραιάς, 2018

¹⁷https://e-keme.gr/wp-content/uploads/STREET-ART-GRAPHOLOGY_%CE%99.pdf, τελευταία πρόσβαση: 1/06/2022.

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

Αρχικά, Παναγιώτη, σε ευχαριστούμε πολύ για την συνέντευξη που θα ακολουθήσει και που δέχθηκες να μας μιλήσεις.

«Κι εγώ ευχαριστώ!»

- 1. Εν αρχήν ην ο λόγος. Οι λέξεις που για την επιστημονική κοινότητα και για το Project παίζουν πάρα πολύ σημαντικό ρόλο για την αποκάλυψη γνώσεων σήμερα και βάσει του ρεύματος του δομισμού και της σημειολογίας, συγκροτούν την πραγματικότητά μας ατομικά για τον καθένα και έπειτα συλλογικά. Οι λέξεις έχουν βαρύτητα και δηλώνουν προσανατολισμό.**

Γι' αυτό θα θέλαμε να μας μιλήσεις για το πώς ξεκίνησες το 'Graffiti' και την πορεία σου μέχρι σήμερα, αφού ήσουν από τους πρώτους, μεταξύ άλλων, γνωστούς, στην παλιά Graffiti σκηνή της χώρας.

«Ξεκίνησα να βάρω το καλοκαίρι του 1997 στην Άμφισσα παρέα με φίλους που είχαμε τις ίδιες ανησυχίες. Στη συνέχεια, αποφασίσαμε να κάνουμε ένα crew τους 'A.B.O.D' (ALONE98 BAD ONE DAVID) όπου παράλληλα βρίσκαμε μέρη έξω από την Άμφισσα και δίναμε χρόνο στα «κομμάτια» μας, ώστε να βελτιωθούμε και να φτιάσουμε σε ένα αποτέλεσμα που μας ικανοποιούσε.

Δύσκολες εποχές για το graffiti πόσω μάλλον στην επαρχία. Sprays δεν υπήρχαν, internet δεν υπήρχε, και η πληροφορία ερχόταν από χέρι σε χέρι μέσα από περιοδικά φωτογραφείς κλπ. Οπότε και η εξέλιξη ήταν αργή. Το καλό της υπόθεσης είναι ότι μέσα από όλες αυτές τις δυσκολίες μαθαίνεις να εκτιμάς αυτό που κάνεις. Θυμάμαι όλο το χαρτζιλίκι μας, το κάναμε spray, δεν τρώγαμε στο σχολείο για να μαζέψουμε χρήματα, να πάρουμε sprays και να βρούμε σαββατοκύριακο για βάνιμο. Όλη την εβδομάδα σκितσάραμε για το τι θα κάνουμε στην ώρα του μαθήματος.

Το 1999 - 2000 οι δίδυμοι φίλοι από το crew φεύγουν μόνιμα από την Άμφισσα και ο Σωτήρης (ο τέταρτος της παρέας) για προσωπικούς λόγους σταμάτησε να βάρει. Εγώ μόνος μου, πλέον, στην Άμφισσα, να συνεχίζω όσο μπορώ. Να φεύγω από Άμφισσα στο Αίγιο για να βρω τους διδύμους να βάρουμε και αυτοί πίσω αντίστοιχα και μαζί να «κατεβαίνουμε» Αθήνα για συναυλίες και βάνιμο στην εφηβική ηλικία των 15-16 ετών. Χρόνο με το χρόνο, λόγω απόστασης και άλλων υποχρεώσεων, φθάσαμε να διαλυθούμε και ο καθένας να ασχολείται τώρα με άλλα πράγματα.

Στη συνέχεια η πορεία, μας έφερε κοντά αλλά δεν υπήρχε η ίδια όρεξη για βάνιμο - εγώ φοιτητής στα Υπολογιστικά Συστήματα Πειραιά, τότε, και οι δίδυμοι Μηχανικοί σε ΙΕΚ στο Αιγάλεω, κοιτάγαμε τις υποχρεώσεις μας και δίναμε αλλού προτεραιότητες.

Σε κάποια φάση, η σχολή μου αρχίζει τις καταλήψεις και ενώ ήμουν στο τελευταίο έτος να τελειώσω, ερχόταν η μια καθυστέρηση μετά την άλλη. Κουράστηκα και είπα θα φύγω απ' τη σχολή (την οποία, στη συνέχεια, επέστρεψα και την τελείωσα). Πήγα και γράφτηκα σε ένα ΙΕΚ γραφιστικής στη Νίκαια και αυτή ήταν, ίσως, η καλύτερη επιλογή που έχω κάνει μέχρι σήμερα.

Στο πρώτο εξάμηνο, γνώρισα τον 'Leo' (Αλέκος) από τους πρώτους γκραφιταδες στον Πειραιά, είχε φύγει Γερμανία στην εφηβεία και έφερε γυρνώντας εμπειρίες που τις μοιράστηκε και έβαλε στο χάρτη του graffiti αρκετό κόσμο. Εγώ είχα σταματήσει να κάνω. Ο πατέρας μου άκουσε στο ραδιόφωνο για ένα φεστιβάλ στο Βόλο στα Καλά Νερά ('Colour your life') που γινόταν και με παρακίνησε να στείλουμε συμμετοχή με τον Αλέκο, όπως και κάναμε.

Το φεστιβάλ αυτό ήταν τριήμερο και είχε συμμετοχές απ' όλο τον κόσμο. Τεράστια εμπειρία και αυτή ήταν που με τράβηξε πίσω πάλι και με έκανε να είμαι ακόμη ενεργός. Στη συνέχεια, μέσω social media γνώρισα τον «ΛΕΚΙ». Η γνωριμία μας επεισοδιακή μιας και στο πρώτο βάνιμο, μας τράβηξαν στην ασφάλεια - αρκετή ταλαιπωρία αλλά όλα καλά. Με τον «ΛΕΚΙ» δέσαμε, κάναμε και ένα crew μαζί τους 'DnA' και στη συνέχεια κάναμε και δυο εκθέσεις. Ο «ΛΕΚΙ» (Λευτέρης) με βοήθησε σε πολλά στο graffiti. Απο τότε είμαι ενεργός writer με συμμετοχές σε εκθέσεις, φεστιβάλ με διοργανώσεις φεστιβάλ, δουλειές, ελεύθερα graffiti κλπ και όσο μπορώ θα το τρέχω».

2. Πώς επέλεξες το 'aLoNe98' και ποια είναι η σχέση σου με τη μοναχικότητα / μοναξιά και πώς έφτασες στο 'fame' του δρόμου; Ακόμη, γιατί υπάρχουν μικρά και κεφαλαία γράμματα στη λέξη; Και το 98 είναι ο αγαπημένος σου αριθμός, τι συμβολίζει;

«Αν κοιτάξω την πορεία μου μέχρι τώρα, γενικότερα, όχι μόνο στο graffiti, καταλήγω καλώς ή κακώς να απομονώνομαι αρκετές φορές με τις επιλογές μου. Μικρό παράδειγμα είναι όλοι οι φίλοι μου σε ένα λύκειο ενώ εγώ σε ένα άλλο Λύκειο.

Έπαιζα ποδόσφαιρο μικρός. Όλοι ήθελαν να παίξουν στην πιο καλή ομάδα της πόλης κι εμένα, όταν μου έγινε πρόταση, παρ' όλο, που ήθελα, αποφάσισα να πάω να παίξω σε μια ομάδα στο χωριό μου για να ταΐζω κι έναν σκύλο παράλληλα με τις προπονήσεις αλλά και για

να γλιτώνω τον πατέρα μου από τη δουλειά που γυρνούσε κουρασμένος. Το θέμα είναι ότι όλες αυτές οι επιλογές, μου βγήκαν σε καλό, εν μέρει.

Σε γενικότερες γραμμές με το 'ALONE', πιστεύω ότι ένας άνθρωπος μόνος του, είναι υπεύθυνος για τις επιλογές του και από αυτόν καθορίζεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό η πορεία στη ζωή του και στην τελική μόνιμοι ερχόμαστε σε αυτόν τον κόσμο, μόνιμοι φεύγουμε – απλώς, ταιριάζει στο ενδιαμέσο με κάποιους να κάνουμε παρέα».

3. Ποιες θεωρείς πως είναι οι δυσκολίες απόκτησης ενός 'style';

«Το να αποκτήσεις κάποιο συγκεκριμένο στυλ και να είσαι αναγνωρίσιμος στον κόσμο είναι κάτι πολύ όμορφο αλλά είναι και κάτι πολύ ιδιαίτερο και δύσκολο για έναν καλλιτέχνη. Πιστεύω θέλει πολλή δουλειά και αυτό θα έρθει από μόνο του δεν πρέπει να το εκβιάζεις. Είναι πολύ όμορφο να πειραματίζεσαι».

4. Για ποιον λόγο επιλέγεις σχεδόν σε κάθε σχέδιό σου το πρόσωπο της γυναίκας με 2 και 3 εκφράσεις σε 1 κεφάλι και τα παιδιά σήμερα που φαίνεται να αγαπάς πολύ απ' τα σχέδιά σου, θεωρείς ότι γνωρίζουν το style τους και τι πρέπει να κάνουν για να το αποκτήσουν; Π.χ. να ακολουθήσουν την ίδια πορεία με τους παλιούς; Να βγουν στα τρένα, να βάψουν τοίχους και αγάλματα με spray εφόσον το Graffiti για εσάς σημαίνει ένα πράγμα «να βάφεις» ως εξάσκηση στον δημόσιο χώρο πρώτα; Δηλ. να έχουν οπωσδήποτε την αίσθηση της αδρεναλίνης του φυσικού σημείου και το «αόρατο μάτι» της αστυνομίας για να εκτιμήσουν αργότερα, εάν και εφόσον, τη Ζωγραφική με άδεια;

«Τα πρόσωπα τα διπλά τα κάνω γιατί μου αρέσει η σύνθεση των προσώπων – των συναισθημάτων, αλλά, και η αντίθεση που μπορεί να προκύψει από αυτά. Τώρα για το ξεκίνημα που κάνουν τα παιδιά, εγώ δε θέλω να μιλήσω και να παροτρύνω κανένα παιδί. Οι εποχές αλλάζουν το graffiti είναι και θα είναι παράνομο και graffiti είναι αυτός που έχει περάσει από αυτό το στάδιο.

Αλλά ποτέ δε θα σταθώ να μιλήσω και να διαχωρίσω το οτιδήποτε και να στρέψω π.χ. έναν πιτσιρικά στην παρανομία στο να βάψει σε τρένο. «Πέθανε», λέει, ο τάδε «έκανε αυτό που αγαπούσε μέσα στα τρένα». Αυτά να τα πείτε στη μάνα του, όταν παραλάβει το παιδί κάρβουνο. Όπως είπα, οι εποχές αλλάζουν. Παλιά, έβαφες το τρένο για να ταξιδέψει το «κομμάτι» σου, ενώ τώρα με ένα κλικ το «κομμάτι» σου έχει πάει παντού. ΣΕΒΟΜΑΙ τα παιδιά που κινδυνεύουν στα τρένα, αλλά ποτέ δε θα εκθειάσω αυτό που κάνουν σε ένα παιδί

που ξεκινά να βάψει. Η ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ GRAFFITI ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΘΑ ΤΟΝ ΒΡΕΙΣ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ».

5. Θεωρείς ότι έχεις μεταπηδήσει 'level' στην τεχνοτροπία σου;

«Θεωρώ ότι θέλω πολλή δουλειά, αυτό το πράγμα δεν έχει ταβάνι και πρέπει να δουλεύεις διαρκώς που σημαίνει να είσαι παρατηρητικός, να πειραματίζεσαι με νέες τεχνικές, να ρωτάς, να παίρνεις ιδέες από άλλους καλλιτέχνες, να αφουγκράζεσαι την εποχή και μετά από όλα να αισθάνεσαι, ίσως, γεμάτος που κατάφερες και έκανες μια γραμμή παραπάνω απ' την προηγούμενη ημέρα».

6. Θα θέλαμε πολύ να μοιραστείς μαζί μας την εμπειρία σου στη φυλακή στο Μαλανδρίνο και όσον αφορά το έργο π.χ. πώς επιλέχθηκε το θέμα και όσον αφορά το δικό σου βίωμα και συνειδητοποιήσεις. Νομίζω πως ήσουν από τους πρώτους artists που ζωγράφησαν σε μία τόσο σκληρή φυλακή στη χώρα μας και γενικώς, σε ένα περιβάλλον στέρησης της ανθρώπινης ελευθερίας.

«Στο Μαλανδρίνο πήγα μετά από πρόσκληση του Διευθυντή για να δημιουργήσω το παιδικό επισκεπτήριο της φυλακής. Κατά την ώρα που εργαζόμουν, υπήρχαν στο χώρο κρατούμενοι όπου έκαναν μεροκάματα για τη μείωση της ποινής. Εκεί, ένας σέρβος κρατούμενος, μου πρότεινε τελειώνοντας το επισκεπτήριο να φτιάξω και ένα σχέδιο στο προαύλιο της πτέρυγας Θ. Αυτό ήταν πολύ δύσκολο να γίνει. Μέσα μου δεν το πίστευα, να σου πω την αλήθεια, και όταν πήγα να φύγω, μου λένε «τι έγινε, φίλε, δε θα μας το φτιάξεις;» Απευθύνθηκαν στον Διευθυντή και μη θέλοντας να χαλάσει το χατίρι κανενός, έδωσε το οκ και μπήκαμε στη διαδικασία να το δημιουργήσω.

Η πρώτη μου επαφή με το προαύλιο ήταν εμπειρία ζωής. Όλοι οι κρατούμενοι στα κελιά τους να με κοιτούν απ' τα παράθυρα και τα κάγκελα. Σαν τις ταινίες - ένα κλίμα, μια ατμόσφαιρα πολύ συγκεκριμένη. Οι οδηγίες ήταν οι εξής: όσο θα δούλευα, αυτοί να ήταν έγκλειστοι, πράγμα που με έκανε να αντιδράσω. Οι άνθρωποι ήδη είναι σε περιορισμό, δεν έχω να φοβηθώ κάτι, δε γίνεται να δουλέψω και να έχω στο μυαλό μου ότι τους περιορίζω, επιπλέον. Επίσης, ζήτησα και 3 κρατούμενους να με βοηθήσουν, γιατί το σχέδιο ήθελα να το βγάλουμε μεγάλο σε μέγεθος, αλλά και να βγει σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Συμφωνήσαμε και έτσι την επόμενη ημέρα, ήμουν στην Πτέρυγα Θ και ξεκίνησα να βάφω. Από τη συμπεριφορά μου, οι κρατούμενοι εκτίμησαν τη στάση μου και «με το καλημέρα» ήξεραν το όνομά μου. Μπήκα στο προαύλιο και άκουγα «ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

ΜΕΣΑ ΑΠΙ ΤΑ ΚΕΛΙΑ», το λέω και ανατριχιάζω. Έβγαιναν όσο έβαφα ανά ομάδες - πολύ λίγα άτομα έρχονταν και με κερνούσαν φαγητό, αναψυκτικό κτλ. και μου φέρθηκαν καλύτερα από ανθρώπους που γνώριζα έξω από αυτόν το χώρο.

Στον τοίχο του προαυλίου, δημιουργήσαμε τον ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ. Ήταν δική τους επιλογή, πράγμα που μου προκάλεσε έκπληξη, καθώς από τα τρία άτομα που συνεργάστηκα, ο ένας ήταν Ρουμάνος, ο άλλος Σέρβος και ένας Έλληνας. Έξυπνοι και οι τρεις και το πιο όμορφο είναι ότι τα παιδιά αυτήν τη στιγμή βρίσκονται έξω και ήρθαν και με βρήκαν στο μαγαζί μου, είναι καλά και προχωράνε τη ζωή τους.

Όταν έφυγα από εκεί, όλοι μου εύχονταν να προσέχω την ελευθερία μου ».

7. Γενικά οι σπουδές ζωγραφικής, ποιά είναι η άποψή σου, βοηθούν ή περιορίζουν τον καλλιτέχνη του δρόμου;

«Οτιδήποτε μάθεις είναι «όπλο» για να το χρησιμοποιήσεις όπως εσύ νομίζεις ότι μπορεί να αποδώσει καλύτερα σε αυτό που έχεις επιλέξει να κάνεις, επομένως, μόνο βοήθεια μπορεί να είναι παρά περιορισμός. Το graffiti από μόνο του δεν έχει περιορισμούς, εξάλλου».

8. Τί γνώμη έχεις για τα εγκαταλελειμμένα κτίρια της Αθήνας και πώς αισθάνεσαι, πώς το βιώνεις / βιώνες κάθε φορά που μπαίνεις / έμπαινες σε ένα κτίριο «εγκατάλειψης»;

«Το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό είναι το πως μπορεί να υπάρχουν εγκαταλελειμμένα κτίρια όταν υπάρχουν εγκαταλελειμμένοι άνθρωποι. Δεν γίνονται αυτά. Σε αυτόν τον κόσμο εγώ κρατώ απόσταση και δε βρίσκω λογική. Τα graffiti μέσα στα εγκαταλελειμμένα δίνουν ζωή, τα κτίρια αυτά είναι οι καλύτερες gallery».

9. Τι γνώμη έχεις για τα ΚΑΦΑΟ των Δήμων, ως μία τελευταία τάση που ξεκίνησε στο Τορόντο το 2015 αρχικά και έπειτα στην Αθήνα με το project / Έργο υπό το πλαίσιο προγράμματος αναβάθμισης του Τριγώνου της Αθήνας, «Εμπορικό Τρίγωνο» του Δήμου Αθηναίων; Έχεις βάψει κι εσύ, προσφάτως. Μπορεί να βοηθήσει στη μη ταύτιση (νοητική και οπτική) με τον λεγόμενο «βανδαλισμό» που πιστεύει το κοινό;

«Ναι, μέσα στην περίοδο του κορονοϊού, ήμουν τυχερός και είχα μια συνεργασία με τη ΔΕΔΔΗΕ και μέσω της ‘Hoodgrove’, δούλεψα σε πολλούς υποσταθμούς ΚΑΦΑΟ της ΔΕΔΔΗΕ στη Φωκίδα. Αυτό εμένα μου έκανε καλό, γιατί έχασα τον πατέρα μου πρόσφατα μέσα στην καραντίνα και με είχε σε εγρήγορση. Ταξίδευα κάθε Σαββατοκύριακο και έβαφα. Η κίνηση αυτή της ΔΕΔΔΗΕ, πιστεύω, ανέδειξε τα σχέδια αλλά και τα ΚΑΦΑΟ πήραν μια άλλη μορφή και πήραν άλλη υπόσταση στον χώρο. Δεν είναι αδιάφορα πλέον. Το κοινό εννοείται ότι εντυπωσιάστηκε και σίγουρα οι εντυπώσεις ήταν θετικές».

10. Ένα σχόλιο για το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής που δεν υφίσταται πια στα σχολεία και το μέλλον των παιδιών, ορισμένων γενεών, που δεν θα γνωρίζουν την ιστορική και την πρακτική βάση μορφών Τέχνης, εκφράσεων του πολιτισμού μας;

«Θεωρώ πως είναι λάθος επιλογή να μην υπάρχει μάθημα εικαστικής αγωγής στα σχολεία όπως θεωρώ πως είναι χρέος των γονέων να στρέφουν τα παιδιά τους στις Τέχνες και να τα αφήνουν ελεύθερα να εξελιχθούν και να διαμορφώσουν χαρακτήρα μέσα από αυτές».

11. Θεωρείς πως μία τοιχογραφία μπορεί να βοηθήσει στην αναβάθμιση του σημείου που δημιουργείται σε μία περιοχή, και την εκάστοτε επιχείρηση προς την ανάκαμψη εσόδων - γνωστοποίησης και εν γένει με συλλογικό τρόπο την τοπική οικονομία σε επίπεδο γειτονιάς;

«Αισθητικά μπορεί να το κάνει και σίγουρα μπορεί να βοηθήσει και πρακτικά σε κάποιες περιπτώσεις. Αλλά εξαρτάται από πολλά πράγματα: από την τοιχογραφία, από το χώρο, αλλά και από το πόσο δεκτικοί είναι οι άνθρωποι σε αυτό που εισπράττουν βλέποντας στο χώρο μια αλλαγή».

‘aLoNe98’ ευχαριστούμε !!!!

«Εγώ ευχαριστώ πάρα πολύ!»

Ο ‘aLoNe 98’ θίγει, με τη συνέντευξη αυτή, αρκετά σημαντικά κοινωνικά ζητήματα που απασχολούν χρόνια και την επιστημονική κοινότητα και την κοινωνία - κάτι που, βέβαια, επιβεβαιώνει την κοινωνική διάσταση της τέχνης του ως δρων υποκείμενο¹⁸. Ζητήματα όπως

¹⁸ Heinrich N., *Κοινωνιολογία της Τέχνης*, Αθήνα, Πλέθρον, 2014.

Κέντρο Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕ.Μ.Ε.), Μέγαρο Αλέξανδρου Σούτσου, Σταδίου 33 και Πεσμαζόγλου, 8ος όροφος, Τ.Κ.: 10559, Αθήνα, Τ.: 6908233371, Ε.: crime@e-keme.gr

ο κώδικας επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης προσωπικού των φυλακών και κρατουμένων¹⁹, μεταξύ των κρατουμένων μόνο²⁰, η βαρύτητα των ποινών και η σημασία τους, καθώς και το δικαίωμα προαυλισμού των βαρυποινιτών²¹, η επιμονή στην κοινότητα για την ορολογία περί Graffiti μόνο και η μη πίστη πως ο όρος Street Art μπορεί να φανεί λειτουργικός για αυτήν την κοινότητα²², αλλά και η διασύνδεση των καλλιτεχνών με την αγορά εργασίας υπό το πλαίσιο ανάθεσης έργων²³, η επικοινωνία με τις Αρχές επ’ αυτοφώρω της τέλεσης ενός έργου street art²⁴, είναι μόνο μερικά από τα ζητήματα που θίγει.

Το πιο σημαντικό ζήτημα που θίγει αφορά και το θεμελιώδες, από τα πρώτα ερωτήματα της επιστήμης της Εγκληματολογίας: κατασκευάζεται ή γεννιέται κάποιος εγκληματίας;

Εάν διαβαστεί η συνέντευξη πιο προσεκτικά και μελετηθεί, εκτός από την τεχνολογία του, και η κοινωνική διάσταση των επιλεγμένων από εκείνον σχεδίων που υλοποιεί στον δημόσιο χώρο, θα κατανοήσει κανείς, για ακόμη μία φορά, πως αυτή η Τέχνη μπορεί να δώσει και ορισμένες, αν όχι απαντήσεις, ουμανιστικές²⁵ κατευθύνσεις / προτάσεις για την προσπάθεια επίλυσης των παραπάνω ζητημάτων. Θεωρείται, όπως έχει ήδη αναφερθεί από τα πρώτα επιστημονικά τεκμηριωμένα με ξενόγλωσση βιβλιογραφία κείμενά μας, μία εξελεγμένη Ζωγραφική - σύγχρονη Χαρακτική στον δημόσιο χώρο που προβληματίζει σοβαρά ανθρώπινες κοινωνίες σε πολυσύνθετες καταστάσεις και παγκόσμιες κρίσεις²⁶.

¹⁹ Μαγγανάς Α. Δ., *Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2004.

²⁰ Στο ίδιο.

²¹ Στο ίδιο.

²² https://www.academia.edu/18936285/%CE%A6%CF%89%CE%BD%CE%AD%CF%82_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%81%CF%84%CF%85%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82_%CE%94%CF%81%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%82_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CE%BB%CE%AE%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82_%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B1_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%B5%CE%BA%CF%86%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%93%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%86%CE%B9%CF%84%CE%B9, Ζαϊμάκης Γ., *Φωνές Διαμαρτυρίας στους Δρόμους της Πόλης. Προσλήψεις της Κρίσης μέσα στο Πολιτικό-εκφραστικό Γκράφιτι*, τελευταία πρόσβαση: 9/06/2022.

²³ Ιδιαίτερα εμφανής η τάση το 2022 σε Δήμους και τοπική αυτοδιοίκηση, τοπικούς - δημόσιους φορείς για ανάθεση μεγάλων έργων murals στο κέντρο της πόλης, ιδιαίτερα της Αθήνας, μέσα από χρηματοδοτούμενα Προγράμματα.

Περισσότερα εδώ: <https://e-keme.gr/the-street-art-project-report-2021sap/>, τελευταία πρόσβαση: 9/06/2022.

²⁴ Stampoulidis G., ‘Rethinking Athens as text: the linguistic context of Athenian graffiti during the crisis’, *Journal of language*, 1, 2016.

²⁵ https://student.cc.uoc.gr/uploadFiles/181-%CE%91%CE%9D%CE%98%CE%9A338/10-FASSIN-Anthropistikh_Drash-GR.pdf, τελευταία πρόσβαση: 9/06/2022.

²⁶ Pierson, P., ‘Politics in time: history, institutions, and social analysis’, Princeton NJ: *Princeton University Press*, 2004.

Συνέντευξη, Κείμενο & Φωτογραφίες: Κωνσταντίνα - Μαρία Κωνσταντίνου

Απομαγνητοφώνηση συνέντευξης (2019): Νεφέλη Μπαφούνη

Απομαγνητοφώνηση συνέντευξης (2022): Κωνσταντίνα - Μαρία Κωνσταντίνου